

Revidering av Kulturstrategiskt program för Stockholms stad

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget till revidering av Kulturstrategiskt program för Stockholms stad och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för hela den professionella scenkonsten. Organisationen företräder cirka 260 verksamheter inom musik, dans, teater, opera och samtida cirkus. Bland medlemmarna finns landets samtliga scenkonstinstitutioner samt privata scenkonstföretag och aktörer inom den fria professionella scenkonsten. Svensk Scenkonst verkar för att det ska finnas optimala förutsättningar att producera och sprida scenkonst av högsta kvalitet i hela Sverige.

Allmänna synpunkter

Svensk Scenkonst välkomnar förslaget till reviderat kulturstrategiskt program för Stockholms stad och tillstyrker i huvudsak programmets övergripande inriktning.

Programmet uttrycker en hög kulturpolitisk ambition och beskriver väl kulturens betydelse för enskilda personer, demokrati, stadens attraktivitet och samhällsutvecklingen i stort. Det är särskilt positivt att konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd lyfts fram, liksom att frågor om kulturlokaler, hållbara hyresnivåer, och kulturens roll i stadsutvecklingen omsätts till åtaganden för staden.

Svensk Scenkonst delar programmets utgångspunkt att ett livskraftigt kulturliv förutsätter ett dynamiskt ekosystem där institutioner, det fria kulturlivet, civilsamhället, kommersiella aktörer och enskilda kulturaktörer samspelar. Samtidigt behöver den professionella scenkonstens särskilda förutsättningar synliggöras tydligare. Scenkonsten be-

står av personal- och teknikintensiva verksamheter som kräver långsiktig finansiering, ändamålsenliga lokaler samt tillgång till kvalificerad konstnärlig, teknisk och administrativ kompetens.

Svensk Scenkonst vill också understryka att konstnärliga bidrag till andra ändamål i samhället förutsätter ett självständigt och professionellt kulturliv. Kulturens betydelse för exempelvis demokrati, innovation, besöksnäring och attraktionskraft är väl beskrivet i programmet. Men det är viktigt att kulturverksamheterna inte främst betraktas som instrument för att uppnå mål inom andra politikområden. Kulturlivets konstnärliga värden måste vara utgångspunkten.

Programmets mål och åtaganden är ambitiösa men genomförandet behöver konkretiseras. Det gäller särskilt finansiering, ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag samt hur resultaten ska följas upp.

Synpunkter på dokumentet i detalj

Åtagande 1.1 Stockholms stad ska garantera kulturens frihet

Det är mycket välkommet att Stockholms stad så tydligt slår fast stadens ansvar för att värna kulturens frihet. Principen om armlängds avstånd mellan det offentliga och verksamheternas konstnärliga innehåll är en grundläggande förutsättning för ett fritt och demokratiskt kulturliv.

Svensk Scenkonst ser därför positivt på stadens ambitioner att införa tydliga rutiner och arbetssätt för att säkra konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd samt öka kunskapen om dessa frågor hos politiker och tjänstemän. Men för att ett sådant åtagande ska få verklig betydelse är det viktigt att staden preciserar hur principen om armlängds avstånd ska tillämpas och hur den ska följas upp i praktiken. Det bör också utarbetas rutiner för hur eventuella avvikelser ska hanteras.

Svensk Scenkonst saknar ett tydligt perspektiv i strategiprogrammet om hur kulturens frihet ska tillämpas i ägarstyrningen av kommunala kulturverksamheter. Det gäller inte minst Kulturhuset Stadsteaterns som drivs i bolagsform. Ägarstyrningen bör utformas så att den värnar konstnärlig integritet och lämnar alla beslut om det konstnärliga innehållet till verksamhetens ledning. Ägardirektiv, ägarsamordning och uppföljning samt nominering och utnämning av styrelseledamöter bör utformas med beaktande av principen om armlängds avstånd.

Åtagande 1.2 Stockholms stad ska skapa goda villkor för kulturverksamheter i sina egna lokaler

Svensk Scenkonst ser mycket positivt på ambitionen att staden ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och att hyrorna ska vara på en långsiktigt hållbar nivå. Tillgången till funktionella lokaler är helt grundläggande för att scenkonstverksamheterna ska kunna verka.

Svensk Scenkonst anser att tydliga principer för hyressättning, långsiktiga hyresavtal och finansiering av nödvändiga hyresgästanpassningar (exempelvis av tillgänglighets-skäl) borde preciseras i åtagandet. Det bör också uttryckligen framgå att åtagandet omfattar såväl offentligt som privat finansierade verksamheter. Där staden är såväl bidragsgivare som hyresvärd bör inte hyresnivån höjas i snabbare takt än anslagets uppräkning.

Åtagande 1.3 Stockholms stad ska öka samverkan kring kulturlokaler

Samnyttjande och samfinansiering kan skapa fler möjligheter men Svensk Scenkonst vill betona att det behöver utformas med hänsyn till professionella kulturverksamheters krav på kontinuitet och fungerande produktionsförhållanden.

Svensk Scenkonst anser också att staden bör verka för att befintliga kulturlokaler bevaras och att kulturverksamheter inte trängs undan vid stadsutveckling. För scenkonstens del vore det välkommet med en inventering av befintliga lokaler.

Åtagande 1.4 Stockholms stad ska stärka kulturlivets ekonomiska förutsättningar

Svensk Scenkonst välkomnar ambitionen att stärka kulturlivets ekonomiska förutsättningar. Men det är viktigt att åtagandet omsätts i en långsiktig och förutsägbart finansiering som ger verksamheterna möjlighet att planera och utvecklas.

Anslag till institutioner och fria kulturverksamheter bör räknas upp med hänsyn till verksamheternas faktiska kostnadsökningar, inklusive löner och hyror.

Svensk Scenkonst ser positivt på att staden eftersträvar kollektivavtalade villkor hos de verksamheter som beviljas bidrag. Samtidigt bör man undvika att hänvisa till arvodesrekommendationer som saknar stöd i kollektivavtal eller inte har tagits fram av arbetsmarknadens parter, eftersom detta kan strida mot den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Åtagande 2.1 Stockholms stad ska ge invånarna en jämlik tillgång till storstadens breda kulturutbud

Svensk Scenkonst delar uppfattningen att alla invånare ska ha en jämlik tillgång till kultur. För att detta ska bli verklighet behöver geografiska, ekonomiska, sociala och fysiska hinder beaktas.

Det är särskilt viktigt att barn och unga ges möjlighet att regelbundet möta professionell scenkonst och annan kultur av hög kvalitet. Därför bör skolor och förskolor ha ekonomiska medel för biljetter och transporter i samband med konserter och föreställningar.

Digitala lösningar kan öka tillgängligheten men bör ses som ett komplement till gemensamma och fysiska kulturupplevelser, inte som en ersättning. Detta bör framgå av åtagandet.

Åtagande 4.1 Stockholms stad ska ge kultur en tydlig plats i stadens varumärke

Svensk Scenkonst ser positivt på att staden vill ge kulturen en tydlig plats i Stockholms nationella och internationella varumärke. Marknadsföring av staden bör därför utvecklas i samverkan med kulturlivets aktörer och synliggöra bredd och kvalitet i utbudet.

Staden bör också inkludera scenkonsten i sina besöksnäringstrategier och stärka förutsättningarna för internationella gästspel och kulturutbyten.

Styrning och uppföljning av arbetet

Avsnittet om genomförande och styrning är dokumentet svagaste del.

Det framgår att nämnder och bolagsstyrelser ska beskriva hur de avser att förverkliga programmet i sin verksamhetsplanering men formerna för uppföljning är otillräckligt beskrivna. Det saknas också en tydlig handlingsplan och gemensamma indikatorer för att bedöma om programmets ambitioner faktiskt genomförs.

SVENSK SCENKONST

Mikael Brännvall
VD